

ב-תמ **בקבר כדי להנחיל לאחיו מן האב.**

ומקשה הגמרא: **איני!** וכי יש כזה כלל שהעובר מת תמיד לפני האמא? **והא הוה עוברא** והוציאו עובר מאמו שמתה, **ופרכם עד תלת פרכוסי** אחרי מיתת האם, ומוכח שהאמא מתה לפני העובר,

ומתוצת הגמרא: **אמר מר בריה דרב אשי:** באמת מת העובר קודם, והפירכוס לא היה סימן חיים, אלא שלפעמים יש כח באבר מת לפרכס, **מידי דהוה אזנב הלטאה, דמפרכסת** לאחר שחותכים אותה.

מר, בריה דרב יוסף, משמיה דרבא אמר תירוץ אחר למה נפקא מינה שתינוק בן יומו נוחל ומנחיל: **לומר,** שעל ידי שמצרפים את האח התינוק שמת לחלוקת הירושה של האבא, יוצא **שממעט בחלק בכורה.**

[כי אם למשל, היה בכור ועוד אח והתינוק בן יומו שמת, והירושה היתה כ"ד מנה. אם נחלק הירושה לארבעה חלקים של שש מנה, והבכור יקח שני חלקים [מחצית הירושה י"ב מנה] וכל אחד האחים יקבל חלק אחד [רבע מהירושה ו' מנה], ואחר כך נחזור ונחלק את שש המנה של התינוק בין האחים שוה בשוה, **כי בכור אינו נוטל פי שנים**

בירושת אחיו], נמצא שהאח הבכור קיבל חצי מהירושה מהאב [י"ב מנה] ועוד שלש מנה מהתינוק [ובסך הכל יש לו ט"ו מנה], והאח החי השני יקבל ו' מנה החלק שלו ועוד שלש מנה מהתינוק [ובסך הכל יש לו ט' מנה].

ואילו אם האח המת לא יקבל חלק בירושה, אם כן נחלק את הירושה לשלשה חלקים של ח' מנה כל אחד, והבכור יקח פי שנים [ט"ז מנה] והאח החי יקבל רק שליש [ח' מנה]. ונמצא שבצורת החלוקה הראשונה הבכור מפסיד מנה אחד.

ואמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא עוד דין: **בן שנולד לאחר מיתת האב, אינו ממעט בשעה שהבכור נוטל את חלקו בחלק בכורה** שנקבע לפי שעת מיתה, ובאותו שעה היה עדיין עובר, ולא נכלל בחלוקה.

[והיינו, שהשעה הקובעת לזכיית הבכור בחלק הבכורה הכפול המגיע לו היא שעת מיתת האב. ולכן, אם, לדוגמא, היו שלשה יורשים, הבכור ועוד שני אחים, הרי אם כל השלשה נמצאים בשעת ירושת האב, מחלקים את הירושה לארבעה, והבכור מקבל שני חלקים [מחצית מהירושה], וכל אחד מהאחים מקבל חלק אחד [רבע

העובר. ומוכח שיתכן הדבר שהאם מתה והעובר עוד חי.

ומתריצים הראשונים, שהכלל האומר שהעובר מת לפני האם זה דווקא אם האם מתה בידי שמים, כי הטיפה של מלאך המוות הורגת את העובר קודם. אבל אם האם נהרגה בידי אדם או מחמת קושי הלידה, ולא מתה על ידי הטיפה של מלאך המוות, יתכן שהאם תמות קודם.

חי], מועילה השחיטה של האם לוולד, ומוכח שהאם מתה והוולד לא מת. וכן מציינו [ערכין ז א] באשה מעוברת שחייבת מיתה בבית דין, שמכין אותה על רחמה כדי שימות העובר לפנייה. ומוכח, שאם יהרגו אותה בבית דין יתכן שהיא תמות לפני העובר. וכן מציינו [ערכין ז א] שאם אשה מתה תוך כדי לידתה, מחללים שבת כדי להביא סכין לחתוך את הרחם להציל את

מהירושה].

אבל אם בשעת מיתת האב היה האח השלישי עדיין עובר במעי אמו, נמצא שבעת המיתה, שהיא השעה הקובעת לחלק הבכורה, יש לחלוק את הירושה לשלשה חלקים, שמתוכם מגיע לבכור שני שלישים, שליש בתור חלק בכורה ועוד שליש חלק פשוט, ואילו לאח הנותר מגיע החלק השלישי. וכשייולד האח הנוסף, נחלק שוב שני שלישי בין שלשת האחים, אבל את החלק שהבכור קיבל בתור בכור, לא נחלק שוב, כי הזמן הקובע לשיעור זכיותו הוא שעת מיתת האב.

ויוצא, שאם הירושה היתה תשעה מנה, הבכור מקבל שליש מהירושה [שלש מנה] מדין בכור, ועוד שליש של שני שלישי [שהם שני מנה] בתור חלק פשוט. ובסך הכל מקבל חמש מנה, ושני האחים מקבלים שני מנה כל אחד. ואילו היו מחשבים את האח הנוסף לחישוב חלק הבכורה, היה מקבל הבכור רק חצי מהירושה [ארבע וחצי מנה], ושני האחים האחרים מקבלים רבע [שנים ורבע מנה].

מאי טעמא ממעט רק ילוד את חלק הבכורה, ולא עובר?

כי בפרשת ירושת בכור כתוב "וילדו לו", בנים בעינן, אבל לא עובר, שלא נולד לו בחייו.

בכורא מתנו את המימרא של מר בריה דרב יוסף הכי.

אבל **בפומבדיתא מתנו** את המימרא הכי:

אמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא: בכור שנולד לאחר מיתת אביו, כגון שבשעת מיתת האב היו שני עוברים תאומים, ואחרי שמת נולדו, אינו נוטל פי שנים, אלא מחלקים את הירושה שוה בשוה בין התאומים.

מאי טעמא? "כי את הבכור יכיר [האב] לתת לו פי שניים" בעינן, והא ליכא! שהרי אין אביו מכירו בשעת פטירתו, כיון שהיה עדיין עובר במעי אמו.

ומסקנת הגמרא להלכה: **והלכתא ככל הני לישני דמר בריה דרב יוסף משמיה דרבא!**

עוד שנינו במשנה: **וההורגו חייב:**

דכתיב בפרשת רוצח [ויקרא כד] "ואיש כי יכה כל נפש". ודרשינן, נפש מכל מקום, שאפילו על בן יומו חייב. (64)

האיסור להרוג עובר הוא רק מדרבנן. ולהלכה עיין באגרות משה [ח"מ ח"ב ס"ט]. הקשו התוספות הרי [ערכין ז א] אם האם נהרגה בשבת והעובר חי, מותר לחלל שבת ולהעביר סכין ארבע אמות ברשות הרבים כדי להציל את העובר, ואם אינו נחשב נפש וההורג את העובר פטור ממיתה למה מחללים עליו את השבת.

64. אבל ההורג עובר אינו חייב מיתה. אבל לדעת רוב הראשונים [תוספות סנהדרין נט א חולין לג א] יש איסור לאו המבואר בגמרא [סנהדרין נו ב] "שופך דם האדם, באדם דמו ישפך" [בראשית ט ו]. איזהו אדם בתוך אדם אחר שאסרה התורה? זה עובר במעי אמו. וחייב המיתה נאמר רק על בן נח. אמנם שיטת הר"ן שהאיסור נאמר רק לבני נח ואילו לישראל

עוד שנינו במשנה: **והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו כחתן שלם.** (65)

למאי הלכתא?

אמר רב פפא: לענין אבלות, שאפילו על קטן בן יומו מתאבלים כמו על גדול.

כמאן הוא התנא של המשנה המחשיב בן יום אחד כבר קיימא? (66)

דלא כרבי שמעון בן גמליאל, דאמר, כל ששהה שלושים יום באדם אינו נפל. ויש

לדייק מדבריו: **הא לא ששה שלושים יום, ספק נפל הוי.** (67)

ודוחה הגמרא: יתכן שהתנא סובר כמו רבי שמעון בן גמליאל, **כי הכא במאי עסקינן, דקים ליה שכלו לו חדשיו.** שידוע בוודאות שאמו התעברה לפני תשעה חודשים, ולכן הוא נחשב בן קיימא מיד כשנולד, ורבי שמעון בן גמליאל חולק רק בסתמא, וסובר שיש ספק שמא לא כלו חדשיו, ולכן צריך הוכחה שאינו נפל על ידי שיחיה שלושים יום. (68)

כאילו כבר זכו להכניסו לחופה. והתוספות יום טוב עצמו סובר שכל קטן שנימול נקרא חתן.

66. **הריטב"א כתב** שרבי שמעון בן גמליאל חולק על כל מה שכתוב במשנה שמספיק בן יום אחד, וסובר שצריך שלושים יום.

67. **התוספות מקשים,** שבסוגיתנו וכן ביבמות [לן] מבואר שרבנן מקילים, וסוברים שמיד כשנולד מתאבלים עליו, ורבי שמעון בן גמליאל מחמיר וסובר שאין מתאבלים עליו אלא אם חי ל' יום. ואילו בתוספתא [שבת פרק טז] וכן ביבמות [פ] מבואר להיפך, שרבנן מחמירים שבן ח' שנולד אפילו שעברו ל' יום אין מתאבלים עליו, ורבי שמעון בן גמליאל מחמיר וסובר שאין מתאבלים עליו אם לא חי ל' יום. **ותירצו,** שרבנן סוברים שזה תלוי רק אם נולד בן ח' או בן ט' אבל לא איכפת לנו אם עברו ל' יום בין לקולא בין לחומרא. ורבי שמעון בן גמליאל סובר שבין לקולא בין לחומרא צריך את הסימן של ל' יום שהוא בן ט'.

68. **התוספות מקשים,** אם העובר נהרג או נפל מהגג, אי אפשר לומר שמיתנו היא ראה

ותירצו שלחלל שבת מספיק שיהיה פיקוח נפש, וגם הצלת עובר העומד להגיע לעולם נחשב פיקוח נפש, אף על פי שעובר אינו נחשב חי. ותוספות הביאו ראייה שמחללים שבת גם על נפש שאין חיוב מיתה בהריגתו, כי מי שהורג גוסס שנפצע על ידי אדם פטור השני שקירב את המיתה, ובכל זאת מחללים שבת גם על גוסס שנפצע בידי אדם.

אבל הרמב"ן והרשב"א והריטב"א [בסוגיא] **מתרצים** שבאמת אין מצילין את העובר מצד הדין של 'פיקוח נפש', אלא מצד הדין של 'אמרה תורה חלל עליו שבת אחת כדי שיקיים שבתות הרבה'. ואת ההיתר הזה יש גם בעובר, כי גם הוא עתיד לקיים שבתות הרבה.

תירוץ נוסף הובא ברמב"ן [בתורת האדם] **ובריטב"א בשם יש מפרשים** [בסוגיא] **וברא"ש ובר"ן** [יומא פב א] שכל זמן שהאם חיה נחשב העובר כאבר מאיברייה, ולא מחללים שבת על אבר, אבל אחרי שמתה האם אין העובר יותר נגרר אחריה, וכיון שאין העובר יונק יותר מאמו נחשב שנולד והוא חי גמור, ורק גוש בשר מכסה אותו.

65. **התוספות יום טוב** שואל, למה נקרא "חתן"? והביא בשם מורו שמתאבלים עליו

מתניתין:

תינוקת בת שלש שנים נחשבת כראויה לביאה, ואדם הבא עליה נחשב כמי שעשה בה מעשה ביאה. אבל לפני גיל זה אינה ראויה לביאה, ואם בא עליה אדם, לא נחשב שעשה בה מעשה ביאה. והמשנה שלפנינו מונה כמה דינים התלויים בגיל שלש שנים:

א. תינוקת בת שלש שנים ויום אחד, (69) ביאתה ביאה לכל דבר, ולכן, היא מתקדשת בביאה, אם מסרה אביה לקידושי ביאה.

ב. ואם בא עליה יבם, קנאה. אם היתה התינוקת בת שלש שנים נשואה, ומת בעלה בלי בנים, והיא זקוקה להתייבם או להחליץ, קונה אותה היבם בביאה זו לאשה.

ג. ואם קידשה אביה לאיש, הרי היא אסורה לכל אדם כדין אשה נשואה, ולכן חייבין עליה משום אשת איש. אבל קטנה שקידשה

אביה לפני הגיל הזה, הרי אף על פי שהיא אשת איש גמורה, ואסורה לזרים, אין חייבים על ביאתה, כי ביאה בתינוקת פחותה מגיל שלש אינה נחשבת "ביאה".

ד. ומטמאה את בועלה בשעה שהיא נדה, בטומאת "בועל נדה", ולא רק בטומאת מגע של נדה.

דהיינו, מי שנוגע בנדה, הרי הוא טמא בטומאת מגע עד הערב, ודרגת טומאתו היא "ראשון לטומאה", ומטמא רק אוכל או משקה, אך אינו מטמא אדם וכלים, וכן אינו מטמא דבר שלא נגע בו ישירות, אפילו אם ישב מעליו או שכב עליו. אבל, מי שבא על אשה נדה, נעשה טמא במשך שבעה ימים כמו נדה, ודרגת טומאתו היא כשל אב הטומאה, כמו הנידה עצמה. ולכן, הוא מטמא גם אדם וכלים כאשר הוא נוגע בהם, ומטמא גם דבר ששכב או שישב מעליו, אפילו אם לא נגע בו ישירות. אבל לפני

שהוא נפל, ולמה לא נלך אחרי רוב, שהרי רוב הנולדים הם בני קיימא? ותיירצו, מאחר ומצוי מאד שנולדים נפלים נחשב למיעוט חשוב, ויש כאן ספק, ולכן מחמירים, ואילו באבלות יש כלל שבכל ספק מקילים.

אמנם רש"י סובר שזה ספק גמור. ומסביר המרומי שדה שלא הולכים אחרי הרוב כי התורה ציוותה להסתפק ולא לעשות פדיון הבן עד אחרי חודש.

69. בכל ההלכות התלויות בגיל, שאמרו חכמים מספר שנים "ויום אחד" [כגון קטנה הראויה לביאה החל מג' שנים "ויום אחד", או קטן הראוי לביאה מבן תשע שנים "ויום אחד", וכן גדלות של בת, שהיא בת י"ב שנה "ויום

אחד", ובן י"ג שנה "ויום אחד" הוא בר מצוה], יש מחלוקת אחרונים מה פירוש "ויום אחד": שיטת רוב האחרונים [ש"ך, סמ"ע, חו"מ ריש סימן ל"ה, ב"ח, ט"ז, מג"א, או"ח נג י'] שמיד אחרי שקיעת החמה של היום האחרון של השנה האחרונה [היום שלפני יום ההולדת], בתחילת היום הבא [יום ההולדת], נחשב שהוא כבר בן כך וכך שנים ויום אחד, ומספיק משהו מהיום הבא.

ויש אומרים שצריך מספר שנים מלא מעת לעת, ואם נולד בשעה תשע בבוקר, אינו בר מצוה עד תשע בבוקר ביום שמלאו לו שלש עשרה שנים ויום אחד [בדברי חמודות על הרא"ש בסוגיא מסתפק בזה, והביא ראיות מהראשונים שצריך מעת לעת, והש"ך דחה

הגיל הזה, כיון שאין ביאתה של התינוקת נחשבת לביאה, טמא הבעל רק בטומאת מגע, כיון שנגע בהיותה נדה, ולא בטומאת בועל נדה.

וטומאה זו של משכב בועל הנדה, היא לטמא משכב תחתון — כעליון של זב.

דהיינו, טומאתו של בועל נדה אינה לגמרי כמו טומאת הנדה עצמה. כי רק נדה מטמאה טומאת משכב ומושב, דהיינו, שכל משכב אשר שכבה עליו נדה, או מושב שישב עליו נדה, הרי הם טמאים בדרגת טומאה של אב הטומאה כנידה, ומטמאים אפילו אדם וכלים הנוגעים בהם.

אבל משכב ומושב של בועל נדה, הגם שהוא טמא [ובכך טומאתו חמורה מהנוגע בנדה, שמשכב ומושב שלו טהור], בכל זאת, הוא בדרגת טומאה נמוכה, של ראשון לטומאה, והמשכב והמושב שלו מטמאים רק אוכלים ומשקים, ולא אדם וכלים.

וכשם שכל הדברים ה"נישאים" מעל גבי הזב, כגון בגדי הזב [הקרויים בלשון חכמים עליונו של זב], חלוקים בטומאתם מדברים ששוכב עליהם [הקרויים כפי חכמים תחתונו של זב], שעליונו של זב טמא בדרגה נמוכה של ראשון, ואינו מטמא אדם וכלים אלא

אוכל ומשקה, ואילו תחתונו של זב מטמא בדרגה החמורה של אב הטומאה, ומטמא גם אדם וכלים, כך גם חלוקה טומאת משכב ומושב של נדה [שמטמאת בדרגת אב הטומאה אדם וכלים, כמו תחתונו של זב], ממשכב ומושב של בועל נדה, שמטמא רק בדרגת ראשון, אוכל ומשקה, כמו עליונו של זב.⁽⁷⁰⁾

ה. **ואם נשאת** אותה תינוקת בת שלש שנים ויום אחד **לכהן** — **תאכל בתרומה**. שהרי היא ראויה לביאה, ולכן נישואיה הם נישואים גמורים.

ואם **בא עליה אחד מן הפסולין** הפוסלים אשה לכהונה בכיאתם, כגון חלל וממזר, **פסלה מן הכהונה**, שאסור לה להינשא לכהן. ואם היתה כהנת, אסור לה לאכול בתרומה.

ו. ואם **בא עליה אחד מכל העריות האמורות בתורה** [הקרויים שאסור להתחתן אתם, כגון אביה ואחיה] — **מומתין עליה!** והיא פטורה מעונש, שהרי היא קטנה.

אבל אם היתה **פחות מכן** [מגיל שלש שנים ויום אחד], אין לה את כל הדינים הללו, שהרי אין ביאתה נחשבת לביאה אלא הרי הוא **כנותן אצבע בעין**,⁽⁷¹⁾ שהעין מתעכרת, ומיד כשמוציא את האצבע מהעין מתנקת

ראיותיו].

ויש מי שאומר, שרק בסוף יום ההולדת, מיד בשקיעת החמה, כשמלאו לו כך וכך שנים מלאות, ועוד **יום אחד מלא** [שיירי כנסת הגדולה או"ח סוס"י נה בשם מהר"י ברונא].

70. ומה שהמשנה נקטה הלשון של "משכב תחתון", היינו ללמדנו, שאם היו כמה בגדים

[משכבים], אחד על גבי השני, ושכב בועל הנדה על העליון, נטמאים כל המשכבים ואפילו התחתון.

71. בגמרא מבואר שהיה ידוע לחז"ל, הלכה למשה מסיני, שאם נבעלה יום אחד לפני גיל שלש, אזי בתוליה חוזרים ומתרפאים. אבל אם נבעלה יום אחד אחרי גיל שלש, היא מאבדת את

ומתחיל יום אחד בשנה הרביעית [ונמצא שמחלוקתם היא על יום אחד בלבד].⁽⁷³⁾

ורבי יוחנן אמר: ל' יום בשנה, אי השובין שנה, איכא בינייהו.

ש'רבי מאיר כשמלאו לה ב' שנים והתחילו עוד שלושים יום מן השנה השלישית נחשבת כמי שמלאו לה ג' שנים וראויה לביאה.

ואילו לרבנן רק כשימלאו לה ג' שנים מלאות ותתחיל השנה הרביעית נחשבת בת ג' שנים וראויה לביאה. [ונמצא שמחלוקתם היא על משך זמן של י"א חודש, מאז שמלאו לה שנתיים ושלושים יום עד שימלאו לה שלש שנים].

מיתיבי לדבי רבי ינאי, מהא דתניא: בת ג' שנים, ואפילו בת שתי שנים ויום אחד

העין וחוזרת למצבה הקודם, כך הפוגע בבתולי קטנה, הרי הם חוזרים ומתרפאים.⁽⁷²⁾

גמרא:

תנו רבנן: בת ג' שנים מתקדשת בביאה, דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים, בת ג' שנים ויום אחד.

ומבארת הגמרא: **מאי בינייהו?**

אמרי דבי רבי ינאי: ערב ראש השנה של שנתה הרביעית בלבד איכא בינייהו. לרבי מאיר, יום לפני יום ההולדת שלה [ביום האחרון של השנה השלישית] היא כבר "גדולה". ואילו לחכמים, היא נעשית גדולה רק אחרי שמלאו לה ג' שנים שלמות

בתוליה. בהירושלמי [נדרים פ"ו סה"ח] הוכיח מכאן שיש כח לחכמים לשלוט על הטבע, שהרי גיל שלש נקבע לפי התאריך, הנקבע על ידי החלטת חכמים אם לעבר את השנה, וכן אם לקבוע את החדש, מלא או חסר, ועל ידי זה קובעים את גיל התינוקת, ולאחר שחכמים קובעים את גילה, נהיה בה שינוי מציאותי בבתוליה, אם יתרפאו או לא.

ויתירה מכך, אם נולדה ביום הראשון לחודש אדר ב', ונבעלה אחרי שלש שנים ביום השני לחודש אדר, אין בתוליה חוזרין. אבל, אם באמצע החודש יחליטו בית דין לעבר את השנה, ונמצא שהתאריך עכשיו הוא אדר א', ולפי זה עדיין לא מלאו לה שלש, יחזרו בתוליה. ועל פי זה מפרש הירושלמי את הפסוק "אקרא לאלוהים עליון לאל גומר", שהקדוש ברוך הוא מסכים

72. עיין בספר אור החמה ביאור מהו המשל כנותן אצבע בעין.

73. בלשון התורה ובלשון חכמים כאשר תינוק נולד, נחשב גילו בתחילת השנה הראשונה שלו [או בתחילת היום הראשון שלו], ולכן הוא

מתקדשת בביאה, דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: בת שלשה שנים ויום אחד:

איבעיא להו: הני בתולין שיש לתינוקת לפני ג' שנים, האם מיזל אזלי כשבא עליה, ואתו, וחזורין לה בתולין חדשים אחר כך.

או דלמא, אתצודי הוא דלא מתצדי עד לאחר ג' שנים [אינם "ניצודים" הבתולים בביאתו, והיינו שאין ביאה בתינוקת פחותה מג' שנים הורסת ופותחת את הבתולין כלל].

למאי נפקא מינה? — כגון, כהן שנשא אשה פחות מג' שנים, שבעל אותה בתוך ג' שנים, ומצא דם בתולין, ובעל אותה גם לאחר שמלאו לה שלש שנים, ואז לא מצא לה דם בתולים.

אי אמרת מיזל אזלי בתוליה ואתו, אין חשש שמא זינתה עם אחר, כי מה שלא חזרו בתוליה, אינו מחמת שזינתה לאחר גיל שלש, אלא מחמת בעילותיו החוזרות ונשנות, כי שהות הוא דלא הויא להו לבתוליה להתרפאות ולחזור לפני גיל שלש.

אלא אי אמרת אתצודי הוא דלא מתצדי עד לאחר ג', הרי אם הבתולים לא ניצודו [לא נפגעו] כלל בכעילה בזמן שמתחת לגיל שלש, (75) אם כן, הוא היה צריך למצוא דם

בשלמא לרבי יוחנן, אפשר להסביר את הברייתא, כי היכי דאיכא תנא דקאמר יום אחד בשנה חשוב שנה, הכי נמי איכא תנא דאמר ל' יום בשנה חשובין שנה. וכולם מודים שרבי מאיר סובר שחלק מהשנה נחשב כמו כל השנה, (74) ורק נחלקו הברייתא הזו והתנא של הברייתא לעיל אם בשביל שיחשב חלק מהשנה לשנה, צריך יום אחד או שצריך חודש שלם.

אלא לרבי ינאי, הסובר שלרבי מאיר צריך ג' שנים מלאות ממש, קשיא הברייתא האומרת שמספיק יום אחד,

ומסיקה הגמרא: קשיא על דברי רבי ינאי!

שנינו במשנה: פחות מכאן — כנותן אצבע בעין [כלומר, אם בא עליה לפני שלש, הבתולין חוזרין לה. וכיון שאחרי הביאה היא עדיין בתולה, לכן לא נחשב הדבר למעשה ביאה].

חודש מלאים, ונחלקו רבי מאיר וחכמים מהו המנין שאמרו לגבי גיל שנים בבתולים, האם שלש שנים מלאות, או מנין של שלש.

והסיבה שרבי מאיר חילק בין בתולה לשאר הגילים שצריך שנים שלמות, מאחר וסובר רבי מאיר שבמציאות נראה שבתוליה של קטנה נפגעים גם לפני גיל שלש. ולכן סבר שהלכה למשה דיברה על מנין של שנים. [ועיין בחברותא למסכת פרה א א, ביאור ההבדל בין שתי צורות המנין].

75. ואף על פי שיצא דם, אינו דם הבתולים

נקרא מיד "בן שנה", או בן יום אחד, אף על פי שעוד לא נגמרה השנה שלו. ואילו ביום ההולדת שלו, שכבר גמר שנה שלמה והתחיל את השנה השניה, או את היום הבא בשנה השניה, הוא נקרא בן שנתיים, או בן שנה ויום אחד.

74. בריטב"א כתב שלגבי למנות שנים כולם מודים שמספיק חלק מהשנה, כגון בערלה שצריך למנות שלש שנים, נחשב העץ בן שלש אפילו שעברו עליו רק שתי שנים מלאות ומעט מהשלישית. וכשעושה תנאי במכירה או נדר ואומר שנה, צריך שנה שלמה, שיעברו י"ב